

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**D. Bernardi Primi Clarævallensis Abbatis, Ordinis
Cisterciensium Antesignani, melliflui Ecclesiæ Doctoris
Sermones In Dominicis & Festa per annum**

Bernardus <Claraevallensis>

II. De Aquæductu.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39254

tuo videat lumen, & solis gratiam tuo mereatur obtentu, quam verè amavit præ omnibus, & ornavit stola gloriæ induens, & coronam pulchritudinis ponens in capite tuo. Plena es gratiarum, plena rore cœlesti, innixa super Dilectum, deliciis affluens. Ciba hodie pauperes tuos Domina, ipsi quoque catelli de micis edant, nec puero Abrahæ tantum, sed & camelis potum tribuas de supereffluenti hydria tua, quia tu verè puella es prælecta & præparata Altissimi Filio tuo, qui est super omnia benedictus in sæcula, AMEN.

DE VIRGINE DEIPARA,

SERMO II. †

† alias de Aquæ ductu.

Fœcundæ Virginis amplectitur cœlum præsentiam, terra memoriam veneratur. Sic nimirum totius boni illic exhibitio, hic tenuis quædam libatio primitiarum: ibi res, & hic nomen. *Domine, inquit^a, nomen tuum in æternum, & memoriale tuum in generatione & generationem.* Generatio & generatio, non Angelorum profecto, sed hominum est. Vis scire quia nomen & memoriale eius in nobis est, præsentia in excelso? *Sic orabitur, inquit^b: Pater noster qui es in cœlis, sanctificetur nomen tuum, &c.* b Matt. 6. b Fidelis oratio, cuius ipsa primordia, & divinæ adoptionis & terrenæ peregrinationis admoneant, ut hoc scientes, quòd quandiu non sumus in cœlo, peregrinamur à Domino, gemamus intra nosmetipsos adoptionem filiorum expectantes præsentiam utique Patris. Signanter proinde & de Christo Propheta loquitur dicens^c: *Spiritus ante faciem nostram Christus Dominus, in umbra eius vivemus inter gentes.* Nam inter cœlestes quidem beatitudines non in umbra vivitur, sed potius in splendore. *In splendoribus sanctorum, inquit^d, ex utero ante luciferum genui te.* Verum id d Psal. 109. a quidem Pater.

At Mater sanè eundem ipsum in splendore non genuit, sed in umbra, non nisi ea tamen, qua obumbravit Altissimus. Merito proinde canit Ecclesia, non illa quidem Ecclesia Sanctorum, quæ in excelsis & in splendore est: sed quæ interim peregrinatur in terris, *Sub umbra eius, ait^e, quem desideraveram sedi, & fructus eius dulcis gutturi meo.* Lucem *e Cant. 2. d quippe meridianam ubi pascit sponsus, sibi petierat indicari, sed repressa est, & pro plenitudine luminis umbram, pro satietate interim gustum recepit. Denique non ait, sub umbra eius quam desideraveram: sed *sub umbra eius quem desideraveram sedi.* Neque enim ipsius expetierat umbram, sed ipsum profecto meridiem, lumen plenum de lumine pleno. *Et fructus, ait, dulcis gutturi meo.* Ac si dicat, gustui meo. Usque quo non parcis mihi, nec dimittis me, ut glutiam salivam meam? Quousque ma-

f Psal. 33.

net illa sententia *f*: *Gustate, & videte quoniam suavis est Dominus?* Et quidem suavis gustui, & dulcis gutturi, ut merito etiam super hoc sponsa proruperit in vocem gratiarum actionis & laudis.

g Cant. 5. a

h Psal. 57. a

i Psal. 16. d

k Luc. 22. c

Sed quando dicitur *g*: *Comedite amici & bibite, & inebriamini charissimi?* *Justi epulentur* (ait Propheta *h*) *sed in conspectu Dei*, utiq; non in umbra. Et de seipso. *Satiabor*, ait *i*, *cum apparuerit gloria tua*. Sed & Dominus ad Apostolos ait *k*: *Vos estis qui permansistis mecum in tentationibus meis, & ego dispono vobis sicut disposuit mihi Pater meus regnum, ut edatis & bibatis super mensam meam*. Sed ubi? *In regno meo*, inquit. Beatus plane

l Rom. 6. d

qui manducabit panem in regno Dei. Sanctificetur itaq; nomen tuum; per quod utcunq; interim nobis es Domine per fidem in cordibus habitans, quoniam nomen tuum jam invocatum est super nos. Adveniat regnum tuum. Veniat utiq; quod perfectum est, & evacuetur quod est ex parte. *Habetis* (ait Apostolus *l*) *fructum vestrum in sanctificationem, sicut verò vitam aeternam*. Vita aeterna fons indeficiens, qui universam irrigat superficiem paradisi. Nec modo irrigat, sed inebriat fons hortorum, puteus aquarum viventium quæ fluunt impetu de Libano: & fluminis impetus lætificat civitatem Dei. Quis verò fons vitæ, nisi Christus Dominus *m*?

m Coloss. 3.

Christus fons

vitæ ad nos

derivatus.

Cum Christus (inquit) *apparuerit vita vestra; tunc & vos apparebitis cum ipso in gloria*. Sanè ipsa sese plenitudo exinanivit, ut fieret nobis justitia & sanctificatio & remissio, necdum apparens vita, aut gloria, aut beatitudo.

n Prov. 5.

Derivatus est fons usque ad nos, in plateis derivatæ sunt aquæ, licet non bibat alienus ex eis. Descendit per aquæductum vena illa cœlestis, non tamen fontis exhibens copiam, sed stillicidia gratiæ arentibus cordibus nostris infundens, aliis quidem plus, aliis quidem minus. Plenus equidem aquæductus, ut accipiant cæteri de plenitudine, sed non plenitudinè ipsam.

Per aquædu-

ctum, id est,

Mariam.

Advertistis jam, ni fallor, quem velim dicere aquæductum qui plenitudinem fontis ipsius de corde Patris excipiens, nobis edidit illum, sed si non prout est, prout capere poteramus. Nostis enim cui dictum sit: *Ave gratia plena*. An verò inveniri potuisse miramur, unde talis ac tantus fieret aquæductus, cuius nimirum summitas instar profecto scalæ illius

o Genes. 28.

quam vidit Patriarcha Jacob *o*, cœlos tangeret, imò & transcenderet cœlos, ut vividissimum illum aquarum quæ super cœlos sunt, posset attingere fontem? Mirabatur & Salomon, & velut desperanti similis aiebat *p*: *Mulierem fortem quis inveniet?* Nimirum propterea tanto tempore humano generi fluentia gratiæ defuerunt, quòd necdum intercederet is de quo lo-

p Prov. 31. b

quimur tam desiderabilis aquæductus. Nec mirabere diutius expectatum, si recordaris quot annis Noe vir justus in arce fabrica laboravit, in qua pauca, id est, animæ salvæ factæ sunt, idque satis ad modicum tempus.

Sed

De Virgine Deipara, Sermo II. 377

Sed quomodo noster hic aquæductus fontem illum attingit tam sublimem: Quomodo putas nisi vehementia desiderii, nisi fervore devotionis, nisi puritate orationis? Sicut scriptum est: *Oratio iusti penetrat cælos.* Et quis iustus, si non Maria iusta, de qua sol justitiæ ortus est nobis? Quomodo ergo illam inaccessam attingit maiestatem, nisi pulsando, petendo, quærendo? Denique & quod quærebat, invenit: cui dictum est: *Invenisti gratiam apud Deum.* Quid? Plena est gratia, & gratiam adhuc invenit? Digna prorsus invenire quod quærit, cui propria non sufficit plenitudo, nec suo potest esse contenta bono: sed quemadmodum scriptum est: *Qui bibit me, adhuc sitiet:* petit supereffluentiam ad salutem universitatis. *Spiritus sanctus,* ait, *superveniet in te,* & preciosum illud balsamum tanta tibi copia, tantaq; plenitudine influet, ut copiosissimè effluat circumquaque. Ita est, jam sentimus, jam exhilarantur facies nostræ in oleo, jam clamamus: *Oleum effusum nomen tuum,* memoriale tuum in generatione & generationem. Verum id quidem non in vanum, etsi oleum effunditur, sed non perit. Propterea liquidem & adolescentulæ, parvulæ scilicet animæ, sponsum diligunt, idque non parum: & unguentum descendens de capite, non modo barba, sed & ipsæ vestimenti ora suscepit.

Intuere ô homo consilium Dei, agnosce consilium Sapientiæ, consilium Pietatis. Cælesti rore aream rigaturus, totum vellus prius infudit. Redempturus humanum genus, precium universum contulit in Mariam. Ut quid hoc? Fortè ut excusaretur Eva per filiam, & querela viri adversus sceminam deinceps sopiretur: Ne dixeris ultra (ô Adam) *mulier quem dedisti mihi, dedit mihi de ligno* ^{et} *vetito:* dic potius, Mulier quam dedisti mihi, me cibavit fructu benedicto. Piissimum sanè consilium, sed latet forsitan aliud, nec totum hoc est. Verum id quidem, sed parum est (ni fallor) desiderii vestris. Dulcedo lactis est, elicietur fortè si fortius premimus, & pinguedo butyri. Altius ergo intueamini quanto devotionis affectu à nobis eam voluerit honorari, qui totius boni plenitudinem posuit in Maria: ut proinde si quid spei in nobis est, si quid gratiæ, si quid salutis, ab ea noverimus redundare, quæ ascendit deliciis affluens. Hortus planè deliciarum, quem non modo afflaverit veniens, sed & perflaverit superveniens auster ille divinus, ut undique fluant & affluant aromata eius, charismata scilicet gratiarum. Tolle corpus hoc solare, quod illuminat mundum, ubi dies? Tolle Mariam hanc maris stellam, maris utique magni & spaciosi: quid nisi caligo involvens, & umbra mortis, ac densissimæ tenebræ relinquuntur?

Totis ergo medullis cordium, totis præcordiorum affectibus, & votis omnibus Mariam hanc veneremur, quia sic est voluntas eius, qui totum

Ascensus huius aqueductus ad fontem illum tam sublimem.
q Eccli. 35. d
Primus per fervorem devotionis.
r Eccl. 24. c
Maria non sibi tantum plena, sed & nobis.

f Cant. 1. a

Gen. 3.

NOTA
Quanto affe-
ctu veneranda
& invocanda
Virgo Maria.

Advocata
nempe nostra
apud Filium
suum.

Luc. i. d

Gratia apud
DEUM per
Mariam qua-
renda.

Angelica vi-
ta Virginitas.

totum nos habere voluit per Mariam. Hæc inquam voluntas eius est, sed pro nobis. In omnibus siquidem & per omnia providens miseris, trepidationem nostram solatur, fidem excitat, spem roborat, diffidentiam abigit, erigit pusillanimitatem. Ad Patrem verebaris accedere: solo auditu territus ad folia fugiebas. JESUM tibi dedit mediatorem. Quid non apud talem Patrem Filius talis obtineat? Exaudietur utique pro reverentia sua: Pater enim diligit Filium. An verò trepidas & ad ipsum? Frater tuus est & caro tua, tentatus per omnia absque peccato, ut misericors fieret. Hunc tibi fratrem Maria dedit. Sed forsitan & in ipso Maiestatem vereare divinam, quòd licet factus sit homo, manserit tamen Deus. Advocatum habere vis & ad ipsum? ad Mariam recurre. Pura siquidem humanitas in Maria, non modo pura ab omni contaminatione, sed & pura singularitate naturæ. Nec dubius dixerim, exaudietur & ipsa pro reverentia sua. Exaudiet utique Matrem Filius, & exaudiet Filium Pater. Filioli, hæc peccatorum scala, hæc mea maxima fiducia est, hæc tota ratio spei meæ. Quid enim? Potestne Filius aut repellere, aut sustinere repulsam, non audire, aut non audiri Filius potest? Neutrum planè. *Invenisti* (ait Angelusⁿ) *gratiam apud Deum*. Fœliciter. Semper hæc inveniet gratiam, & sola est gratia qua egemus. Prudens virgo non sapientiam, sicut Salomon, non divitias, non honores, non potentiam, sed gratiam requirebat. Nimirum sola est gratia qua salvamur.

Quid nos alia concupiscimus, Fratres? Quæramus gratiam, & per Mariam quæramus: quia quod quærit, invenit, & frustrari non potest. Quæramus gratiam, sed gratiam apud DEUM: nam apud homines gratia fallax. Quærant alii meritum, nos invenire gratiam studeamus. Quid enim? Nam gratiæ est quòd hic sumus? Profecto misericordiæ Domini est quod non sumus consumpti nos. Qui nos? Nos periuri, nos adulteri, nos homicidæ, nos raptores, purgamenta utique mundi huius. Consultite conscientias vestras, Fratres, & videte quia ubi abundavit delictum, superabundat & gratia. Maria non prætendit meritum, sed gratiam quærit. Denique usque adeo fudit gratiæ, & non altum sapit, ut salutationem Angelicam vereatur. *Maria*, inquit, *cogitabat qualis esset ista salutio*. Nimirum sese salutatione Angelica reputabat indignam. Et forsitan talia meditabatur. Unde hoc mihi, ut veniat Angelus Domini mei ad me? Ne timeas Maria, ne mireris Angelum venientem, & maior Angelo venit. Ne mireris Angelum Domini, & Dominus Angeli tecum. Postremo quidni videas Angelum, cum jam Angelicè vivas? Quidni visitet Angelus vitæ sociam? Quidni salutet civem Sanctorum, & domesticam Dei? Angelica planè vita Virginitas: & qui non nubent neque nubentur, erunt sicut Angeli Dei. Vidènt

Vidēsne quòd & hoc nihilominus modo aquæductus noster atcen-
dit ad fontem, nec sola jam oratione cœlos penetrat, sed etiam incorru-
ptione *quæ proximum DEO facit*, sicut Sapiens ait ^α? Erat enim virgo san-
cta corpore & spiritu, cui specialiter esset dicere: *Conversatio nostra in cœ-*
lis est. Sancta, inquam, corpore & spiritu, ne quid forsitan super hoc du-
bites aquæductum. Sublimis equidem valdè, sed nihilominus integerrimus
manet. Hortus conclusus, Fons signatus, Templum Domini, Sacra-
rium Spiritus sancti. Nec enim est fatua Virgo, cui non modò oleum est,
sed olei plenitudo in vase recondita. Ascensiones in corde suo disposuit,
conversatione pariter (sicuti jam diximus) & oratione ascendens. Deni-
que abiit in montana cum festinatione, & salutavit Elizabeth, & in mini-
sterio eius erat quasi mensibus tribus, ut jam tunc posset dicere matri ma-
ter, quod tanto post Filio dixit filius: *sine modo, sic enim decet nos implere*
omnem iustitiam. Planè montana conscendens, cuius iustitia sicut montes
DEI. Tertius enim hic ascensus Virginis fuit, ut funiculus triplex diffi-
cile rumpetur. Fervebat siquidem in quærenda gratia charitas; splen-
debat in carne virginitas; humilitas in obsequio eminebat. Etenim si o-
mnis qui se humiliat exaltabitur; quid hac humilitate sublimius? Venisse
eam mirabatur Elizabeth, & dicebat: *Vnde hoc mihi ut veniat Mater Do-*
mini mei ad me? Sed jam magis miretur quòd instar utique Filii & ipsa
non ministrari venerit, sed ministrare. Merito proinde Cantor ille divi-
nus in ipsius admiratione præcinens aiebat ^α: *Quæ est ista quæ ascendit*
sicut aurora consurgens, pulchra ut Luna, electa ut Sol, terribilis ut castrorum a-
cies ordinata? Ascendit planè supra omne humanum genus, ascendit us-
que ad Angelos, sed & ipsos quoque transcendit, & cœlestem omnem su-
pergreditur creaturam. Nimirum supra Angelos hauriat necesse est,
quam refundat hominibus aquam vivam.

Quomodo, inquit, fiet istud, quoniam virum non cognosco: Verè
sancta corpore & spiritu, & integritatem carnis habens, & propositum
integritatis. Respondens autem Angelus, dixit: *Spiritus sanctus super-*
veniet in te, & virtus Altissimi obumbrabit tibi. Ne me interroga-
veris, inquit, supra me est, & non potero ad illud. Spiritus san-
ctus, non Angelus, superveniet in te, & virtus Altissimi obumbra-
bit tibi, non ego. Ne sterilis, vel inter Angelos Virgo sancta,
sublimius aliquid tuo sibi ministerio propinandum terra sitiens
præstolatur. Paululum cum pertransieris eos, invenies quem di-
ligit anima tua. Paululum, inquam, non quia non incompa-
rabiliter superemineat, sed quod inter eum & ipsos medium ni-
hil invenias. Transi ergo Virtutes & Dominationes, Cherubim

Sermo S. Bernardi.

Bbb

quoque

Secundus af-
census huius
Aquaductus
per incorru-
ptionem.

α Sap. 6. e.

γ Matt. 3. d

Tertius ascen-
sus ad fontem
viâ humilita-
tis.

ζ Lucæ 1.

α Cant. 6. d

quoque & Seraphim, ut ad eum pervenias, de quo vociferantur adinvicem, *Sanctus, Sanctus, Sanctus Dominus DEVS Sabaoth. Quodenim ex te nascetur sanctum, vocabitur Filius Dei.* Fons sapientiae, Verbum patris in excelsis, hoc Verbum mediante te caro fiet: ut qui dicit ^c, *Ego in Patre, & Pater in me*: dicat nihilominus, *quia ego à Deo processi & veni. In principio, inquit, erat Verbum* ^d. Jam scatet fons; sed interim tantum in semetipso, Denique, *& Verbum erat apud Deum*: lucem profecto habitans inaccessibilem, & dicebat Dominus ab initio ^e: *Ego cogito cogitationes pacis, & non afflictionis.* Sed penes te est cogitatio tua, & quid cogites, nos nescimus. Quis enim cognovit sensum Domini, aut quis consiliarius eius erat? Descendit itaque cogitatio pacis in opus pacis: Verbum caro factum est, & habitat jam in nobis. Habitat planè per fidem in cordibus nostris, habitat in memoria nostra, habitat in cogitatione: quia usque ad ipsam descendit imaginationem. Quid enim prius cogitaret homo de DEO, nisi forsitan idolum corde fabricaretur?

Deum ante incomprehensibilis, nunc comprehendere potest.

Incomprehensibilis erat & inaccessibilis, invisibilis & incogitabilis omnino. Nunc verò comprehendere voluit, videri voluit, cogitari voluit. Quoniam modo, inquis? Nimirum jacens in praesepio, in Virginali gremio cubans, in monte praedicans, in oratione pernoctans, & in cruce pendens, in morte pallens, liber inter mortuos, & in inferno imperans, seu etiam tertia die resurgens, & Apostolis loca clavorum victoriae signa demonstrans, novissimè coram eis caeli secreta conscendens. Quid horum non verè, non piè, non sanctè cogitatur? Quicquid horum cogito, Deum cogito, & per omnia est Deus meus. Hæc ego meditari dixi sapientiam, & prudentiam indicavi eructare memoriam suavitatis: quoniam in huiuscemodi nucleis virga Sacerdotalis copiosè produxit, quam in supernis hauriens, uberius nobis Maria refundit. In supernis planè, & ultra Angelos: qui Verbum ex ipso Patris corde suscepit, ut scriptum est: *Dies diei eructat verbum* ^f. Utique dies Pater: siquidem dies ex die salutare Dei. An non etiam Virgo dies? Et præclara. Rutilans planè dies, quæ procedit sicut aurora consurgens, pulchra ut Luna, electa ut Sol.

f Psal. 18. a

¶ Maria supra omnes spiritus Angelicos eminentia ostenditur.

Intuere igitur quemadmodum usque ad Angelos plenitudine gratiæ, supra Angelos superveniente Spiritu sancto pervenit. Est in Angelis charitas, est puritas, est humilitas. Quid horum non enituit in Maria? Sed ostensum est superius, ut quidem à nobis ostendi potuit; supereminentiam prosequamur. Cui enim Angelorum aliquando dictum est: *Spiritus sanctus superveniet in te, & Virtus Altissimi obumbrabit tibi: ideoque & quod nascetur ex te sanctum, vocabitur filius Dei.* Denique veritas de terra

De Virgine Deipara, Sermo II. 381

de terra orta est, non de Angelica creatura: nec Angelos, sed semen Abrahamæ apprehendit. Magnum est Angelo ut minister sit Domini, sed Maria sublimius quiddam meruit ut sit Mater. Fecunditas itaque Virginis supereminens gloria est, tantoque excellentior Angelis facta munere singulari, quanto differentiùs præ ministris nomen Matris accepit: hanc invenit gratiam plena jam gratia, ut charitate fervida, virginitate integra, humilitate devota, fieret nihilominus sine viri cognitione grvida, sine muliebri dolore puerpera; Parum est, quod ex ea natum est, *sanctum* vocatur^o, & est Filius Dei.

o Luc. 1. d

De reliquo, Fratres, curandum nobis summoperè est, ne Verbum quod de ore Patris ad nos egressum est Virgine mediante, vacuum revertatur: sed per eandem nihilominus Virginem gratiam pro gratia referamus. Eructemus memoriam, donec præsentiam suspiramus, & suæ reddantur origini fluente gratiæ, ut uberius fluant. Alioquin nisi ad fontem redeant, exsiccantur, & infideles in modico, quod maximum est, accipere non meremur. Modicum planè memoria ad præsentiam, modicum ad id quod cupimus, magnum ad id quod meremur: longè infra desiderium, sed nihilominus supra meritum. Sapienter proinde sponsa, & pro hoc modico non modicè gratulatur. Cum enim dixisset &: *Indica mihi ubi pascas, ubi cubes in meridie*: recipiens exigua pro immensis, & pro pastu meridiano libans sacrificium versperinum, minimè tamen, ut solet fieri, murmurat aut tristatur, sed gratias agit, & in omnibus sese exhibet devotiorem. Novit enim quòd si fidelis fuerit in umbra memoriæ, lucem præsentia sine dubio obtinebit. Itaque qui reminiscimini Domini, ne taceatis, & ne detis silentium ei. Nimirum qui præsentem habent Dominum, exhortatione non indigent: & quod ait Propheta alius^b. *Lauda Hierusalem Dominum, lauda Deum tuum Sion*: congratulationis est potius quàm commonitionis. Qui in fide ambulant, egent admonitione ne taceant, & ne dederint silentium ei. Loquitur enim, & loquitur pacem in plebem suam, & super sanctos suos, & in eos qui convertuntur ad cor. *Ceterum cum sancto sanctus erisⁱ, & cum viro innocente innocens* i Psal. 16. d *eris*: & audientem sese audiet, & loquenti sibi loquetur. Alioquin silentium ei dedisti si taceas. Sed unde si taceas? A laude? *Ne taceatis*, inquit^k, *& ne detis silentium ei, donec stabiliat, & donec ponat Hierusalem* *k Efa. 62. d *laudem in terra*: Laus Hierusalem jucunda, & decora laudatio. Nisi forte Angelos cives Hierusalem mutuis opinamur laudibus delectari, & decipere de vanitate in idipsum.

Gratie fluente origini suæ reddenda, ut fluant uberius.

g Cant. 1. b
Dei laus & gratia memoria frequenter interim dum differtur præsentia.

h Ps. 147. a

i Psal. 16. d

*k Efa. 62. d

Fiat voluntas tua Pater sicut in cœlo & in terra, ut laus Hierusalem stabiliatur in terra. Quid enim modo est? Non quærit Angelus ab An-

gelo gloriam in Hierusalem, & homo ab homine laudari cupit in terra? Execranda perversitas, sed eorum sit, qui ignorantiam DEI habent, qui obliti sunt Domini Dei sui. Vos qui reminiscimini Domini, ne taceatis à laude eius, donec stabiliatur & perficiatur in terra. Est enim silentium irreprehensibile, imò & laudabile magis. Est & sermo non bonus. Alioquin non diceret Propheta ^l *bonum esse homini præstolari cum silentio salutare Dei.* Bonum silentium à jactantia, bonum à blasphemia, bonum à murmure & detractio. *Alius* enim ob laboris magnitudinem, & pondus diei exasperatus, animo murmurat; dijudicat eos qui pro anima sua pervigilant, tanquam reddituri utique rationem. Clamor est, sed supra omne silentium clamor iste animi obdurati filere facit (quam audiri non patitur) vocem verbi. *Alius* pusillanimitate spiritus in expectatione deficit, pessimumque hoc verbum blasphemiae est, quod nec in hoc saeculo remittitur, nec in futuro. *Tertius* in magnis ambulat, & in mirabilibus super se, dicens: Manus nostra excelsa, putans se aliquid esse, cum nihil sit. Quid loqueretur huic, qui loquitur pacem? Dicit enim, quia dives sum, & nullius egeo. Porrò veritatis sententia est ^m: *Va nobis divitibus, quia habetis hic consolationem vestram.* Contra verò: *Beati*, inquit ⁿ, *qui lugent, quoniam ipsi consolabuntur.* Sileat ergo in nobis lingua maledica, lingua magniloqua: quoniam bonum est in hoc triplici silentio salutare Domini præstolari, ut dicas: *Loquere Domine, quia audit servus tuus.* Eiusmodi quippe voces non ad eum sunt, sed adversus eum, sicut legislator murmurantibus ait ^p: *Non enim contra est murmur vestrum, sed contra ad Dominum.*

Ita tamen ab his taceas, ne omninò taceas, ne dederis silentium ei. *Bona & utilis loquela.* Loquere illi contra *jactantiam* in confessione, ut obtineas veniam de præterito. Loquere in gratiarum actione contra *murmurationem*, ut amplio-rem invenias gratiam in præsentem. Loquere in oratione contra *diffidentiam*, ut consequaris & gloriam in futuro. Confitere, inquam, præterita, & pro præsentibus gratias age, ac deinceps ora studiosius pro futuris, ut ne ipse quidem fileat à remissione, ab immisione, à promissione. Ne taceas, inquam, ne dederis silentium ei, loquere ut & ipse loquatur, & dicere possis ^q: *Dilectus meus mihi, & ego illi.* Jucunda vox, & eloquium dulce. Nimirum non vox murmuris hæc, sed vox turturis est. Et ne dixeris ^r: *Quomodo cantabimus canticum domini in terra aliena?* non jam aliena reputabitur, de qua sponsus ait ^s: *Vox turturis audita est in terra nostra.* Audierat enim dicentem ^t: *Capite nobis vulpes parvulas:* & fortè ex eo in vocem exultationis erupit ut diceret: *Dilectus meus mihi, & ego illi.* Planè vox turturis, quæ tam viventi, quam mortuo, singulari utique casti-

monia,

Thren. 3. c
Bonu & lan-
dabile silen-
tium triplex,
à Murmure.

à Blasphemia.
à Jactantia.

m Luc. 6. d
n Matt. 5. a

o 1. Reg. 3. b

p Exod. 16. b

Bona & utilis
loquela.

q Cant. 2. d
r Psal. 136. a

s Cant. 2. c
t Ibidem. d

Dei erga ho-
minem con-

De Virgine Deipara, Sermo II. 383

moniâ, suo comparî perseverat, ut eam neque mors neque vita à Christi separet charitate. Intuere etenim utrumnam aliquid hunc Dilectum avertere potuerit à Dilecta, quo minus ei & peccanti & aversæ perseveraret. Glomeratæ nubes radios Solis offendere contendebant, ut iniquitates nostræ separarent inter nos & Deum, sed incaluit Sol, & universa dissolvit. Alioquin quando rediisses ad eum, nisi ille tibi perseverasset, nisi clamasses ^u: *Revertere, revertere Sunamitis, revertere, ut intueamur te?* Cant. 6. d

Est ergo illi, & tu nihilominus perseverans, ut nullis ab eo flagellis aut laboribus avertaris.

Luctare cum Angelo, ne succumbas; quia regnum cælorum vim patitur, & violenti rapiunt illud ^x. An non lucta, *Dilectus meus mihi, & ego illi?* Notam fecit dilectionem suam, experiatur & tuam. In multis enim tentat te Dominus Deus tuus. Declinat sæpius; avertit faciem, sed non in ira. Probationis istud est, non reprobationis. Sustinuit te dilectus, sustine tu Dilectum, sustine, viriliter age. Non illum vicere peccata tua, te quoque ipsius flagella non superent, & obtinebis benedictionem. Sed quando? Cum aurora fuerit, cum aspiraverit jam dies, cum stabilierit Hierusalem laudem in terra. *Ecce, inquit ^y, vir luctabatur cum Jacob usque mane.* Auditam fac mihi mane misericordiam tuam, quia speravi in te Domine. Non tacebo, nec dabo tibi silentium usque mane; utinam nec jejunium. Nimirum dignaris & pasci, sed inter lilia. *Dilectus meus mihi, & ego illi, qui pascitur inter lilia ^z.* Nimirum & supra, si meministi, in eodem cantico ^a evidenter expressum est, quod florum apparitio turturis comitetur auditum. Sed attende, quod locum non cibum indicare videtur, nec quibus pascitur exprimit, sed inter quæ. Fortè enim non cibo, sed consortio pascitur liliorû; nec liliis vescitur, sed versatur. Nimirum odore potius quàm sapore lilia placent, & visui magis sunt apta, quam esui.

Ita ergo pascitur inter lilia, donec aspiret dies, & venustati florum fructuum succedat ubertas. Interim quippe florum non fructuum tempus est, dum in spe magis, quam in re sumus; & per fidem, non per speciem ambulantes, expectatione magis quàm experientia gratulamur. Considera denique floris teneritudinem, & memento verbi, quod ait Apostolus ^b: *Quia habemus thesaurum istum in vasis fictilibus.* Quanta enim videntur imminere pericula floribus? quàm facile spinarum aculeis lilium perferatur? Meritò proinde canit dilectus: *Sicut lilium inter spinas, sic amica mea inter filias ^c.* An non erat inter spinas, qui dicebat ^d: *Cum his qui oderunt pacem, eram pacificus?* Cæterum etsi justus germinat sicut lilium, sed non ad lilium sponsus pascitur, nec in singularitate complacet sibi. Audi denique inter lilia com-

Bbb 3

morans

stans & fortis amor.

x Matth. 11. Non cedendū tentationibus vel adversis.

y Gen. 32. f

z Cant. 2. d* a Cant. 2. c

b 2. Cor. 4. b

c Cant. 2. a d Psal. 119.

Singularitas exosa.

•Matt. 18. a*
Christus amat
media, odit
diverticula,

commorantem : *Vbi*, inquit ^e, *duo vel tres congregati fuerint in nomine meo, ibi sum in medio eorum.* Amat semper media JESUS, diverticula semper & reclinatoria reprobat Filius hominis, Dei & hominum mediator, Dilectus meus mihi, & ego illi, qui pascis inter lilia. Curemus habere lilia, fratres, extirpare spinas & tribulos, & inserere lilia festinemus: si quando & fortè & ad nos pascendos dignetur Dilectus descendere.

Isaiæ. 1. c

Patrocinium
B. Virginis
quàm nobis
apud Deum
efficax & u-
tile,

Apud Mariam utique pascebatur, idque copiosius pro multitudine liliorum. An non lilia virginitatis decus, humilitatis insigne, supereminentia charitatis? Erunt tamen & nos lilia, quamvis inferiora valdè, sed ne inter hæc quidem dedignabitur pasci sponsum: siquidem eas quas prædiximus actiones gratiarum devotionis hilaritas illustraverit, orationem intentionis puritas candidaverit, confessionem indulgentia dealbaverit, sicut scriptum est ^f: *Si fuerint peccata vestra ut coccinum, quasi nix dealbabitur: & si fuerint rubra quasi vermiculus, velut lana alba erunt.* Cæterum quicquid illud est, quod offerre paras, Mariæ commendare memento, ut eodem alveo ad largitorem gratiæ gratia redeat quo influxit. Neque enim impotens erat DEUS, & sine hoc aquæductu infundere gratiam prout vellet, sed tibi vehiculum voluit providere. Fortè enim manus tuæ, aut sanguine plenæ, aut infectæ muneribus, quòd non eas ab omni munere excussisti. Ideoque modicum istud quod offerre desideras, gratissimis illis & omni acceptione dignissimis Mariæ manibus offerendum tradere cura, si non vis sustinere repulsam. Nimirum candidissima quædam lilia sunt, nec causabitur ille liliorum amator inter lilia non inventum, quicquid illud sit quod inter Mariæ manus invenerit.

A D B. VIRGINEM DEIPARAM

SERMO PANEGYRICUS. †

Alias, *Ad gloriosam Virginem MARIAM Deprecatio & laus elegantissima.*

† In antiquis
Edit. non ex-
tat.

MEntem & oculos pariter cum manibus ad te Regina mundi attollimus & coram tuæ celsitudinis gloria genuflectimus, eervicem inclinamus ac plenis suspiriis ad te preces in cælum transmittimus. Tu altitudo cæli, beatos oculos tuos, quibus incomprehensibilem gloriam illam lucis æternæ cum desiderio semper intueris, ad tuos supplices in hanc mundi miseriam proiectos, de alto inclinare non despicias. Ecce coram tremendo iudice peccatores assistimus, cuius manus terribilis gladium iræ suæ vibrat super nos. Et quis avertet eam? Nemo Domina tam idoneus, ut gladio Domini manum pro nobis objiciat, ut tu Dei amantissima, per quam primùm in terris suscepimus misericordiam de manu